

Tehillim: Psalms for the Soul - Chapter 104 (Part III)

Rabbi Shmuel Silber - rabbisilber@suburbanorthodox.org

1. תהלים פרק קד

א בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מַאֲד הוֹד וְהָדָר לְבִשְׁתָּ: ב עֹטָה אֹר כְּשִׁלְמָה נֹטָה שָׁמַיִם פִּירֵיעָה: ג הַמְקַרְה בָּמַיִם עַל־יִלּוּתֵי הַשָּׁם־עֲבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ: ד עֲשֵׂה מִלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֵהֱטֹ: ה יִסַּד אָרֶץ עַל־מְכוּנֶיהָ בַּל־תִּמּוּט עוֹלָם וְעַד: ו תְּהוֹם כָּלבוֹשׁ כְּסִיתוֹ עַל־הָרִים יַעֲמְדוּ־מַיִם: ז מִן־גְּעֵרְתָךְ יוֹסֶסוּן מִן־קוֹל רַעְמְךָ יִחְפְּזוּ: ח יַעֲלוּ הָרִים יִרְדּוּ בִקְעוֹת אֶל־מְקוֹם זֶה | יִסְדֹּת לָהֶם: ט גְּבוּל־שִׁמְתָּ בַל־יַעֲבֹרוּן בַּל־יִשׁוּבוּן לְכִסּוֹת הָאָרֶץ: י הַמְשַׁלַּח מַעֲיָנִים בְּנַחֲלִים בֵּין הָרִים יִהְלֹכוּ: יא יִשְׁקוּ כָל־חַיֵּי שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צִמָּאִם: יב עֲלִיהֶם עוֹף־הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוֹן מִבֵּין עֲפָאִים יִתְנוּ־קוֹל: יג מִשְׁקֵה הָרִים מַעֲלִייתוֹ מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ: יד מִצְמִיחַ חֲצִיר | לְבַהֲמָה וַעֲשֵׂב לַעֲבֹדֶת הָאָדָם לְהוֹצִיא לָחֶם מִן־הָאָרֶץ: טו וַיֵּץ | יִשְׁמַח לְבַב־אֲנוֹשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשְׁמַן וְלָחֶם לְבַב־אֲנוֹשׁ יִסְעֵד: טז יִשְׁבַּעוּ עֲצֵי יְהוָה אֲרָזִי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע: יז אֲשֶׁר־שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָה: יח הָרִים הַגְּבוּהִים לַיַּעֲלִים סֻלְעִים מַחֲסֵה לְשׂוֹפְנִים: יט עֲשֵׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: כ תִּשְׁתַּח חֹשֶׁךְ וַיְהִי לַיְלָה בּוֹ־תִרְמַשׁ כָּל־חַיֵּי־יָעַר: כא הַכַּפְּרִים שׂוֹאֲגִים לְטָרֵף וּלְבִקֵּשׁ מֵאֵל אֲכָלָם: כב תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֹאסְפוֹן וְאֶל־מַעוֹנֹתָם יִרְבְּצוּ: כג יֵצֵא אָדָם לַפִּעֲלוֹ וּלְעִבְדוֹתוֹ עַד־יָעֲרֹב: כד מִה־רָבוּ מַעֲשֵׂיךָ | יְהוָה כָּלֶם בְּחִכְמָה עֲשִׂיתָ מְלָאכָה הָאָרֶץ קִנְיָנָךְ: כה זֶה | הֵימָּה גְדוֹל וְרַחֵב יָדַיִם שֶׁם רָמַשׁ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטָנוֹת עַם־גְּדֻלוֹת: כו שֶׁם אֲנִיּוֹת יִהְלֹכוּן לְוִיתָן זֶה יֵצֵאת לְשַׁחֲקֵהוּ: כז כָּלֶם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לָתֵת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: כח תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוֹן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׁבַּעוּן טוֹב: כט תִּסְתִּיר פָּנֶיךָ בְּהִלּוֹן תִּסָּף רוּחָם יִגּוּעוּן וְאֶל־עֲפָרָם יִשׁוּבוּן: ל תִּשְׁלַח רוּחְךָ יִבְרָאוֹן וְתַחֲדָשׁ פָּנָי אֲדָמָה: לא יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׁיו: לב הַמִּבְטִי לָאָרֶץ וְתִרְעַד יִגַּע בְּהָרִים וַיַּעֲשֻׁנוּ: לג אֲשִׁירָה לַיהוָה בַּחַי אֲזַמְרָה לְאֱלֹהֵי בְעוֹדִי: לד יַעֲרֹב עָלָיו שִׁיחִי אֲנֹכִי אֲשַׁמַּח בִּיהוָה: לה יִתְמוּ חֲטָאִים | מִן־הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים | עוֹד אֵינָם בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה הַלְלוּהָ:

1. My soul, bless the Lord. My God, You are very great, You are attired with majesty and beauty. 2. [You] enwrap Yourself with light like a garment; [You] extend the heavens like a curtain. 3. Who roofs His upper chambers with water; Who makes clouds His chariot, which goes on the wings of the wind. 4. He makes winds His messengers, burning fire His ministers. 5. He founded the earth on its foundations that it not falter to eternity. 6. You covered the deep as [with] a garment; the waters stand on the mountains. 7. From Your rebuke they fled; from the sound of Your thunder they hastened away. 8. They ascended mountains, they descended into valleys to this place, which You had founded for them. 9. You set a boundary that they should not cross, that they should not return to cover the earth. 10. He sends the springs into the streams; they go between the mountains. 11. They water every beast of the field; the wild donkeys quench their thirst. 12. Beside them the fowl of the heavens dwell; from between the branches they let out their voices. 13. He waters the mountains from His upper chambers; from the fruit of Your works the earth is sated. 14. He causes grass to sprout for the animals and vegetation for the work of man, to bring forth bread from the earth. 15. And wine, which cheers man's heart, to make the face shine from oil, and bread, which sustains man's heart. 16. The Lord's trees are sated, the cedars of Lebanon, which He planted. 17. Where birds nest; as for the stork-the high junipers are its home. 18. The lofty mountains for the ibexes; the rocks a shelter for the hyraxes. 19. He made the moon for the appointed seasons; the sun knows its setting. 20. You make darkness and it is night, in which every beast of the forest moves about. 21. The young lions roar for prey and to beg their food from God. 22. When the sun rises they gather in and couch in their dens. 23. Man goes out to his work, to his labor until evening. 24. How great are Your works, O Lord! You have made them all with wisdom; the earth is full of Your possessions! 25. This sea-great and wide; there are creeping things and innumerable beasts, both small and large. 26. There the ships go; You formed this leviathan with which to sport. 27. They all look to You with hope, to give their food in its time. 28. You give them that they may gather; You open Your hand that they may be sated with goodness. 29. You hide Your countenance and they are frightened; You gather in their spirit and they perish and return to their dust. 30. You will send forth Your spirit and they will be created, and You will renew the surface of the ground. 31. The glory of the Lord will be forever; the Lord will rejoice with His works. 32. He Who looks at the earth and it quakes; He touches the mountains and they emit smoke. 33. **I shall sing to the Lord while I am alive; I shall sing praises to my God as long as I exist.** 34. May my speech be pleasing to Him; I shall rejoice with the Lord. 35. Sinners will be destroyed from the earth and the wicked will be no more; my soul, bless the Lord. Hallelujah.

Approach #1:**2. רש"י תהלים פרק קד פסוק לג**

(לג) בעודי – כמו בעודני חי (דברים ל"א):

3. אבן עזרא תהלים פרק קד פסוק לג

(לג) אשירה – חייב אני להודו' לשם העושה כל אלה הגבורות בעודי חי:

4. אלשיך על תהלים פרק קד פסוק לג

(לג) אשירה לה' בשביל חיי שהחייטני תחת היותי עתיד להיות נפל, ולא על שאקנה טוב העולם הבא בלבד, כי אם גם על זמן שאני פה יש לי בו ריוח גדול וזהו אזמרה לאלקי ב שביל עודי פה, כי מה לי אושר גדול מאשר

5. מדרש תהלים (בובר) מזמור קמו

לכך נאמר אהללה ה' בחיי אזמרה לאלהי בעודי, וכן שלמה אומר כי גם לא ידע האדם את עתו (קהלת ט יב), אם אינו מקלס כשהוא חי מתי הוא מקלס, לא כשימות, שנאמר לא המתים יהללוהו (תהלים קטו יז), וכתוב כי אין במות זכרך וגו' (שם /תהלים/ ו ו), ומי מהללך, ואנחנו נברך יה וגו', חי חי הוא יודך (ישעיה לח יט), ולא בשאול, וכה"א כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול (קהלת ט י), לכך נאמר אהללה ה' בחיי וגו'.

6. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) ויקרא פרשת אמור דף נז עמוד ב

אזמרה לאלהי בעודי. כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת. (קהלת ט) רבותינו אמרו תנוק בן יומו חי מחללין עליו את השבת חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה. מן האריה המת. דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו את השבת.

Approach #2:**7. מלבי"ם תהלים פרק קד פסוק לג**

(לג) אשירה לה' בחיי, כי אז אבין כי נצלתי ונשארתי בחיים ע"י השגחת ה', וגם אזמרה לאלהי על העוד והיתרון שנתן לי להעניקני כל טוב:

8. מלבי"ם ביאור המילות תהלים פרק קד פסוק לג

(לג) אשירה לה' אזמרה לאלהי, מבואר אצלי (למעלה ק"א א') שהזמר מעולה מן השיר, והזמר לא בא רק לה', והשיר יהיה על כל ענין, ויש הבדל בין ה' ובין אלהי, שבשם ה' ידבר על ההנהגה הכוללת מצד שהוא המהוה את כל, ושם אלהי מורה על הקשר הפרטי שי"ל עם ב"י והשגחה הפרטית שמצד זה יזמר שהוא גדול מן השיר, ומצד זה יתן לו עוד ויתרון ע"י השגחתו המיוחדת:

Approach #3:**9. תפארת שלמה פרשת נצבים**

וכי אך בחייו מהלל לשמו הלא הצדיקים הם עומדים ברומו של עולם ותמיד מספרים כבוד אל וקדושתו בג"ע העליון כנודע. אך הפי' הוא שאמר אהללה את ד' בחיי עם כל חיותי ובכל נפשי ומאודי בעודי כי בכל כוחו ונפשו היה מהלל להש"י במס"נ כמו שמסיים כן בסוף ספר תהלים כל

הנשמה תהלל יה ר"ל שגם אח"כ כשתהי' אך בחי' נשמה לבדה בלא גוף הנה גם היא תהלל יה הללויה.

R. Shlomo b. R. Dov Zvi haCohen Rabinovitch born in 1801 in Poland to a distinguished family. He was considered a child prodigy. He drew closer to Hassidism, especially the Holy Jew of Peshisha and the Seer of Lublin. In 1836 he was appointed rabbi of Radomsk, which thanks to him became a significant Hassidic center. He died in 1866.

Approach #4:

10. ליקוטי מוהר"ן תורה רפב

א. בעודי דייקא, היינו על ידי בחי' העוד שלי שאני מוצא בעצמי בחי' עוד מעט ואין רשע כנ"ל, על ידי אותה הנקודה, עי"ז אוכל לזמר ולהודות לה' כנ"ל. וזהו אזמרה אזמרה דייקא היינו זמירות ונגונים שנעשין על ידי שמלקט הנקודות טובות כנ"ל:

ב. [וזהוהיר רבינו ז"ל מאד לילך עם התורה הזאת, כי הוא יסוד גדול לכל מי שרוצה להתקרב להש"י, ולבל יאבד עולמו לגמרי ח"ו, כי רוב בני אדם שרוחקים מהש"י, עיקר ריחוקם הוא מחמת מרה שחורה ועצבות, מחמת שנופלים בדעתם, מחמת שרואים בעצמם גודל קילקולם שקלקלו מעשיהם כל אחד מפי מה שיודע בעצמו את נגעי לבבו ומכאוביו, ומחמת זה הם נופלים בדעתם, ורובן מייאשים עצמן לגמרי, ועל ידי זה אינם מתפללים בכוונה כלל, ואינם עושים אפי' מה שהיו יכולים לעשות עדיין. ע"כ צריך האדם להשכיל מאד על דבר זה, כי כל הנפילות שבדעתו, אף על פי שהוא מחמת מעשים רעים שעשה באמת, עכ"ז, הנפילה שבדעתו, והעצבות והמרה שחורה שנופל עליו עי"ז, הכל הוא רק מעשי בעל דבר, שמחליש דעתו כדי להפילו לגמרי ח"ו. ע"כ צריכין להתחזק מאד, לילך עם התורה הזאת לחפש ולבקש בעצמו בכל פעם איזה מעט טוב ונקודות טובות וכו' כנ"ל. ועי"ז יחיה וישמח א"ע, ויצפה לישועה עדיין, ויוכל להתפלל ולזמר ולהודות לה', בבחי' אזמרה לאלקי בעודי כנ"ל, ועי"ז יזכה לשוב באמת אל ה' כנ"ל:]

11. בראשית פרק טו פסוק ה

וַיֵּצֵא אֱתֹו הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הִבְטֵנָה הַשָּׁמַיְמָה וְסָפֵר הַכּוֹכָבִים אִם-תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זִרְעֶךָ:

5. And He took him outside, and He said, "Please look heavenward and count the stars, if you are able to count them." And He said to him, "So will be your seed."

12. מדרש אנגדה (בובר) במדבר פרשת בלק פרק כד

... לפי שישראל נמשלו לכוכבים

13. שפת אמת

ד"ה במדרש, שהכוונה שכמו הכוכבים לפי ראות העיניים בזה העולם נראים קטנים מאד עד שכקושי רב אפשר לראותם, אמנם על פי אמת גדלם עצום מספר, ויש מהם שגודלם עולה על כל העולם כולו, ולכך נרמז בני ישראל שכל בר ישראל באשר הוא, אף שנראה שאינו אלא יהודי פשוט מכל מקום אם נביא אל תוככי נשמתו נראה שהיא מאירה באור יקרות וכוחה עצום ונשגב. ואף בידו להעפיל עד רום המדרגות אם רק ישכיל לעבוד אותו כדת וכנוכח.

ולא ישעה האדם לחשוב שנשמתו חשובה ורחוקה מהאיר, כי אדרבה, לכן נמשלו ישראל לכוכבים כי הכוכבים מאירים דייקא מתוך החשיכה, כך נמי בני ישראל אורם מאיר דייקא כשחשכה להם ברוחניות או בגשמיות (ישמח ישראל סוכות ו, ע"י שפ"א שמות תרל"ג).

14. The Hirsch Psalms (104:33)

V. 33, 34. **אשירה וגו'.** And yet weak, mortal man, with his "songs and melodies," with his heart and spirit, with his meditations and emotions, can approach God in all the grandeur of His power and find supreme bliss and joy in this spiritual communion. (ערב עליו שיחי) cannot very well mean, "Let my musing be pleasant (or acceptable) to Him," for in such cases the prefix ל- is always employed. See Jeremiah 6:20, 31:25; Hosea 9:4; Malachi 3:4; Prov. 13:19. עליו is rather an attribute referring to שיחי i.e., "my musing upon Him." (אנכי אשמח וגו'). In view of the statement in Verse 32, המביט וגו', the mention of both אנכי and ה' as found in Verse 34 indicates the sublime splendor of this thought. David says: "Even I in my vanishing, mortal insignificance, may still look up, indeed, I may look up with joy to Him before Whose very beckoning the earth will tremble and melt away. Even a being of my low position as a mortal has the right to refer to himself as אנכי, as 'I' before Him; I may be conscious before Him of my separate, personal identity as an individual. My existence may be of little import, but yet it does not vanish entirely in the midst of His great kingdom. I am a person, endowed with a distinct and separate individuality, and I enjoy this privilege through the goodness of none other than God Himself."

V. 35. **יתמו וגו'.** The fact that the Lord is all powerful and overwhelming